

DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH W 2005 ROKU

Cecylia Dzieło, Iwona Markiton

Podstawą prawną funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (zwanego w dalszej części Funduszem) jest ustawa – Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. Ustaw nr 62 poz. 627 z późniejszymi zmianami) oraz postanowienia Statutu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Nadrzędnym zadaniem Funduszu jest realizacja regionalnej i krajowej polityki ochrony środowiska. Dofinansowanie zadań przez Fundusz następuje zgodnie z ustawą oraz wytycznymi zawartymi w dokumentach programowych: II Polityka Ekologiczna Państwa, „Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020” (zaktualizowana w lipcu 2005) oraz „Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2005-2008”.

Podobnie jak w latach poprzednich Fundusz wspierał działania służące realizacji celów zapisanych w wojewódzkim programie ochrony środowiska, współfinansował przedsięwzięcia służące poprawie stanu środowiska w województwie śląskim, dostosowujących je do dyrektyw Wspólnot Europejskich oraz Traktatu Akcesyjnego Polski do Unii Europejskiej. Priorytetem Funduszu było zapewnienie maksymalnej absorpcji środków unijnych na ten cel.

Plan działalności Funduszu na 2005 rok obejmował:

- „Zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek na 2005 rok”,
 - „Kryteria wyboru przedsięwzięć finansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2005 rok”,
 - „Listę przedsięwzięć priorytetowych planowanych do dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na 2005 rok”,
 - Plan finansowy, skorygowany przez Radę Nadzorczą w trakcie roku, ze względu na zwiększone przychody Funduszu.
- Finansowanie zadań przez Fundusz w 2005 roku odbywało się na warunkach preferencyjnych w zakresie wysokości udziału środków finansowych Funduszu w kosztach kwalifikowanych zadań, okresu spłaty pożyczek, wysokości umorzeń i szczególnej preferencji dla zadań realizowanych przez samorządy i ich związki.
- W marcu 2005 roku, w celu zachęcenia inwestorów do aktywniejszego sięgania po środki finansowe Funduszu, została rozszerzona oferta finansowania następujących przedsięwzięć:
- realizowanych z udziałem środków Funduszu Spójności,
 - ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - z wykorzystaniem odnawialnej energii,
 - związanych z usuwaniem azbestu,
 - stanowiących podstawę do przygotowania wniosków o środki Funduszu Spójności.
- W lipcu 2005 roku Rada Nadzorczą Funduszu, uwzględniając wnioski pożyczkobiorców, podjęła uchwałę o możliwości obniżenia oprocentowa-

nia pożyczek udzielonych jednostkom samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorcom w latach 1997-2002.

Jako instytucja pośrednicząca III szczebla (zgodnie ze „Strategią wykorzystania Funduszu Spójności”), Fundusz uczestniczył w procesie selekcji i przygotowania przez gminy województwa śląskiego projektów inwestycyjnych planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności. Obowiązki Funduszu określało „Porozumienie w sprawie przygotowania przedsięwzięć w sektorze ochrony środowiska planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności”, którego sygnatariuszami są: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz fundusze wojewódzkie. W okresie sprawozdaw-

czym do Komisji Europejskiej przekazano 5 wniosków gmin z terenu województwa śląskiego, z czego 2 uzyskały pozytywną decyzję Komisji o dofinansowaniu (projekty gmin: Piekary Śląskie i Zawiercie).

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych Funduszu przebiegała w ramach wdrożonego i stale doskonalonego zintegrowanego systemu zarządzania jakością i środowiskowego, zorganizowanego według wymagań międzynarodowych norm: ISO 9001, ISO 14001 i rozporządzenia EMAS (System Ekoszarządzania i Audytu).

Działalność Funduszu była zgodna ze „Strategią działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na lata 2005-2008”.

1. Działalność organów statutowych WFOŚiGW w Katowicach

1.1. Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza Funduszu działała w 2005 roku w składzie 10 osobowym. Pracami Rady kierował Pan Marian Gajda.

Rada Nadzorcza obradowała na 13 posiedzeniach, podczas których podjęła 336 uchwał oraz zapoznała się z 20 informacjami, w tym:

- przyjęła „Sprawozdanie z działalności Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach za 2004 rok”,
- zatwierdzała wnioski Zarządu o udzielenie pożyczek i dotacji dla kwot powyżej 994 776,04 zł, a także wnioski w sprawie umorzeń pożyczek,
- zapoznała się z informacjami Zarządu w sprawie spółek, w których Fundusz jest współnikiem lub akcjonariuszem,
- uchwaliła „Plan działalności WFOŚiGW w Katowicach na 2006 rok”,
- na bieżąco oceniała realizację planu działalności.

W 2005 roku Rada Nadzorcza zatwierdziła wnioski o dofinansowanie zadań na kwotę 371,1 mln zł.

1.2. Zarząd i biuro Funduszu

W roku 2005 Zarząd Funduszu pracował w pięcioosobowym składzie, tj.:

- Wiesław Siwczak – Prezes Zarządu,
- Franciszek Procek, Zenon Rodzaj, Włodzimierz A. Sokół, Zbigniew Wieczorek – Zastępcy Prezesa Zarządu.

Odbyły się 84 posiedzenia Zarządu. Podjęto 1220 uchwał, w tym: w sprawie udzielenia pożyczek – 124, dotacji – 309, pożyczek i dotacji – 55, promes – 2, zabezpieczenia umów – 452, pozostałych

– 278 oraz 336 opinii do wniosków na posiedzenia Rady Nadzorczej.

Zarząd zatwierdził i zaopiniował wnioski o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej na kwotę 451,5 mln zł.

Zarząd koncentrował się na następujących zadaniach:

- gospodarowanie środkami finansowymi Funduszu,
- podejmowanie uchwał o udzieleniu pożyczek i dotacji na zadania, w których udział Funduszu nie przekraczał 994 776,04 zł oraz opiniowaniu wniosków w celu zatwierdzenia przez Radę Nadzorczą dofinansowania przedsięwzięć, w których udział Funduszu przekraczał tę kwotę,
- zawieranie umów pożyczek i dotacji wraz z oceną zdolności kredytowej i podejmowaniem decyzji o sposobie zabezpieczenia dla 452 pożyczek,
- analiza wniosków o zmianę umów i zawieranie 495 aneksów do zawartych umów,
- obsługa projektów do Funduszu Spójności,
- współpraca z bankami w sprawie udzielania kredytów preferencyjnych na realizację zadań proekologicznych i nadzorowanie realizacji linii kredytowych w bankach,
- kontrola realizacji umów, rozliczanie rat pożyczek i zakończonych inwestycji,
- wdrażanie EMAS [Rozporządzenie (WE) Nr 761/2001 – EMAS],
- bieżącą analizą pracy Biura Funduszu i podejmowanie decyzji usprawniających jego działalność.

1.3. Działalność funduszu w celu pełnej absorpcji środków Unii Europejskiej

1.3.1. Fundusz Spójności

Fundusz, jako instytucja pośrednicząca III szczebla, uczestniczył już kolejny rok w realizacji zadań związanych z zarządzaniem i wdrażaniem Funduszu Spójności w Polsce. Miejsce i rolę Funduszu w selekcji i przygotowywaniu projektów z zakresu ochrony środowiska przeznaczonych do finansowania ze środków Funduszu Spójności w latach 2004–2006 określa „Porozumienie w sprawie przygotowania przedsięwzięć w sektorze ochrony środowiska planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności” zawarte pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a 16 wojewódzkimi funduszami.

W grudniu 2005 roku w odniesieniu do 2 kolejnych projektów wodno-ściekowych Komisja Europejska podjęła decyzję o dofinansowaniu z Funduszu Spójności (dla gmin Piekary Śląskie i Zawiercie). Wartość tych projektów wynosi 53 mln EUR, a zaangażowanie Funduszu Spójności wynosi 35 mln EUR.

Uwzględniając decyzje z 2004 roku, Komisja Europejska zaakceptowała do dofinansowania 10 projektów z województwa śląskiego o łącznej wartości 454 mln EUR i dofinansowaniu z Funduszu Spójności w wysokości 323 mln EUR (71%). Wszystkie zaakceptowane projekty dotyczą zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i realizowane są przez następujące samorządy: Będzin, Bytom, Jastrzębie Zdrój, Mysłowice, Piekary Śląskie, Pszczyna, Racibórz, Tychy, Zabrze i Zawiercie.

Trzy spośród śląskich projektów przesłanych do Komisji Europejskiej w roku 2005 nadal „oczekują” na decyzję o ich współfinansowaniu z Funduszu Spójności. Są to: „Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków” w Tarnowskich Górach, „Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami” w Sosnowcu, „Budowa zbiornika wodnego Racibórz”. Wartość tych projektów wynosi

220 mln EUR, a wnioskowana wartość dofinansowania z Funduszu Spójności 183 mln EUR (83%).

Kolejnych 29 projektów z województwa śląskiego jest przygotowywanych do dofinansowania ze środków Funduszu Spójności, wśród nich większość stanowią zadania dotyczące gospodarki wodno-ściekowej w gminach.

Fundusz zawarł 4 umowy pożyczki z beneficjentami Funduszu ISPA/Funduszu Spójności, zgodnie z którymi na realizację projektów „ispowskich” w 2005 roku zapewniono środki Funduszu w wysokości 39,2 mln zł, z czego wypłacono 22 mln zł dla gmin: Częstochowa, Gliwice, Ruda Śląska i Rybnik. Fundusz udzielił także promesy dofinansowania przedsięwzięcia współfinansowanego z Funduszu Spójności a realizowanego przez gminę Pszczyna.

1.3.2. Fundusze strukturalne i program SAPARD

W oparciu o ustalenia Konwentu Marszałków Województw stworzono warunki do włączenia wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej w proces oceny i przygotowania projektów do dofinansowania ze środków funduszy strukturalnych, zwłaszcza w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR). Przedstawiciele Funduszu brali udział w pracach paneli ekspertów oceniających projekty z zakresu inwestycji wodno-kanalizacyjnych, zagospodarowania odpadów, energii odnawialnej i ochrony powietrza.

Zgodnie z zawartymi umowami na realizację tych zadań w 2005 roku przeznaczono w formie pożyczek i umorzeń pożyczek łącznie 9,72 mln zł.

Fundusz kontynuował finansowe wsparcie projektów realizowanych z udziałem przedakcesyjnego programu SAPARD. Większość projektów dotyczyła rozwoju infrastruktury na obszarach wiejskich, w szczególności poprawy gospodarki wodno-ściekowej. Fundusz dofinansował te zadania udzielając pożyczek preferencyjnych – 18,68 mln zł oraz pożyczek pomostowych – 17,43 mln zł.

2. Gospodarowanie środkami finansowymi w 2005 roku

W 2005 roku Fundusz gospodarował środkami finansowymi zgodnie z wymogami ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o finansach publicznych, ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z 20 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Udzielenie dofinansowania ze środków Funduszu poprzedza ocena zgodności z zasadami dofinansowania zadań, analiza wielkości planowanego efektu ekologicznego i kosztu jego uzyskania, zabezpieczenie udzielanych pożyczek i dotacji. Wypłata środków następowała w ratach, z uwzględnieniem zasady wypłaty kolejnych rat dopiero po przedstawieniu rozliczenia finansowego. Prowadzone były kontrole realizacji rzeczowej i finansowej zadania

u wnioskodawcy. Właściwą realizację umów egzekwowano także poprzez interwencje pisemne lub wstrzymanie wypłat. W uzasadnionych przypadkach zawierano aneksy do umów.

Stan funduszu własnego na początek 2005 roku wyniósł 805,3 mln zł,

w tym aktywa:

- środki pieniężne – 177,6 mln zł,
- należności z tytułu udzielonych pożyczek – 564,1 mln zł
- udziały i akcje – 39,7 mln zł.

Przychody w roku 2005 wyniosły 143,6 mln zł, co stanowiło 113% przychodów planowanych, wydatki (zmniejszenia funduszu) 102,6 mln zł, t.j. 93% planowanych wydatków.

Na niepełne wykonanie planu wydatków wpłynęło niższe zapotrzebowanie na środki Funduszu na realizację przedsięwzięć proekologicznych.

W związku z wyższymi niż zakładano środkami do dyspozycji, Zarząd Funduszu podejmował działania mające na celu zwiększenie pomocy na ochronę środowiska poprzez rozszerzenie oferty finansowania zadań, obniżenie oprocentowania pożyczek zaciągniętych w latach poprzednich, zwiększoną akcją informacyjną wśród potencjalnych wnioskodawców.

Fundusz (kapitał) własny na dzień 31 grudnia 2005 roku wyniósł 846,6 mln zł, w tym aktywa:

- środki pieniężne – 189,9 zł,
- należności z tytułu udzielonych pożyczek – 594,5 mln zł,
- udziały i akcje – 46,8 mln zł.

W okresie od 1 stycznia 2005 roku do 31 grudnia 2005 roku stan funduszu własnego zwiększył się o 41,3 mln zł, tj. o 5,1%. W ujęciu realnym nastąpił wzrost wartości funduszu własnego, co jest zgodne ze „Strategią działania WFOŚiGW w Katowicach na lata 2004-2008”.

3. Struktura finansowania zadań

3.1. Struktura wpływów i wydatków

W strukturze wpływów środków finansowych od szeregu lat znaczące pozycje stanowią wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska, zwroty rat pożyczek i kredytów oraz wpływy z tytułu odsetek od pożyczek i oprocentowania rachunków bankowych.

W roku 2005 wpływy wyniosły 303,7 mln zł, z tego z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska i kar pieniężnych wyniosły 104,8 mln zł (35% wpływów), natomiast z działalności operacyjnej Funduszu (zwroty rat pożyczek i wpływy z oprocentowania) wyniosły 194,1 mln zł, co stanowi ok. 64% całości wpływów.

Zwiększenie funduszu własnego nastąpiło w wyniku wypracowania zysku w roku 2005 oraz powiększenia kapitału z aktualizacji wyceny wartości aktywów trwałych.

Dokonany został podział zysku za 2004 rok w kwocie 83,8 mln zł, z przeznaczeniem na zwiększenie funduszu statutowego.

W roku 2005 nastąpił wzrost należności z tytułu udzielonych pożyczek o 30,4 mln zł, tj. o 5,4%. Jest to bezpośrednio związane z wysokością udzielonych pożyczek w roku 2004 oraz z wydłużeniem przez Fundusz okresu spłat pożyczek do 10 lat.

Środki pieniężne wykazane w bilansie na koniec roku w wysokości 189,9 mln zł pokrywają:

- fundusz rezerwowy w wysokości 54,1 mln zł,
- niepodzielony zysk za 2005 rok w wysokości 34,1 mln zł,
- środki na pokrycie zobowiązań z tytułu zawartych umów do wypłaty w 2006 roku.

Zobowiązania z tytułu dofinansowania przedsięwzięć ekologicznych (z zawartych umów) na dzień 31.12.2005 r. wyniosły 235,3 mln zł, z czego do wypłaty w 2006 roku 100,1 mln zł.

Koszty bieżącej działalności Funduszu wyniosły 9,8 mln zł i były nieznacznie wyższe niż w 2004 roku (o 0,3 mln zł). Z prowadzonej przez Fundusz ewidencji kosztów obsługi projektów do Funduszu Spójności wynika, że wyniosły one ok. 0,5 mln zł.

Udział kosztów funkcjonowania Funduszu w stosunku do udzielonej pomocy na finansowanie ochrony środowiska wynosi 3,1%, dla 2004 roku udział ten wyniósł 3,0%.

Koszty finansowe z tytułu odpisów aktualizujących wartość pożyczek (0,6 mln zł) oraz z aktualizacji wartości udziałów i akcji (0,4 mln zł) wyniosły 1 mln zł. Kwota odpisów aktualizacyjnych wartości pożyczek do należności z tytułu pożyczek nie przekraczała poziomu 0,1%.

Wpływy z opłat produktowych wyniosły 1,0 mln zł, inne wpływy 3,8 mln zł (tabela 1).

W 2005 roku Fundusz otrzymał o 44,1 mln zł mniej dochodów z opłat za korzystanie ze środowiska, tj. o 30% mniej w stosunku do 2004 roku.

Niższe niż w roku 2004 były również (o 20,1 mln zł) wpływy z tytułu nadwyżek z gminnych i powiatowych funduszy ochrony środowiska, które uzyskiwane były z opłat za wycinkę drzew w związku z inwestycjami drogowymi.

Wydatki (rozchody) Funduszu w roku 2005 wyniosły 291,4 mln zł, w tym w formie dotacji – 53,7 mln zł i pożyczek 224,4 mln zł (tabela 2). Niższe,

Tabela 1. Struktura wpływów Funduszu w latach 2003-2005 [w mln zł]

Lp.	Wpływy	2003	2004	2005	Wskaźnik 2005:2004
1	Wpływy z opłat i kar:	117,4	169,2	104,8	0,62
1.1	z opłat za korzystanie ze środowiska	88,6	145,6	101,5	0,70
1.2	administracyjnych kar pieniężnych	0,4	0,6	0,4	0,67
1.3	nadwyżek opłat z funduszy gminnych	28,4	23,0	2,9	0,13
2	Zwroty rat pożyczek	128,3	117,0	162,9	1,39
3	Wpływy z działalności Funduszu	35,7	29,4	31,2	1,06
4	Pomoc zagraniczna	1,5	0,0	0,0	0
5	Inne (zwroty dotacji, sprzedaż obligacji)	1,6	23,0	4,8	0,18
Razem:		284,5	338,6	303,7	0,90

w porównaniu do 2004 roku, wydatki w formie dotacji spowodowane były m.in. niższym zapotrzebowaniem inwestorów na środki finansowe Funduszu, głównie gmin, oczekujących na decyzje w sprawie swoich aplikacji o środki Unii Europejskiej.

W wyniku podjętych działań oszczędnościowych koszty działalności Funduszu wyniosły 9,8 mln zł, w wysokości zbliżonej do kosztów 2004 roku.

Wśród wydatków najwyższą kwotę stanowiły pożyczki i kredyty preferencyjne – 78%. Udział finansowania w formie dotacji oraz dopłaty do kredytów bankowych wynosił 18%.

Pozostałe wydatki to są koszty utrzymania Funduszu, przelewy opłat produktowych do gmin, inwestycje własne. Stanowią one 4% ogółu wydatków Funduszu w 2005 roku.

3.2. Pomoc finansowa funduszu

W 2005 roku wysokość udzielonej pomocy finansowej Funduszu na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska wyniosła 315,9 mln zł, czyli o 4,0 mln zł więcej niż w roku 2004 (tabela 3).

Kwota pomocy obejmuje wypłaty z umów dotacji i pożyczek zawartych w 2005 roku oraz z umów zawartych w latach poprzednich. Do pomocy zaliczono również kwotę stanowiącą wartość umorzeń poży-

czek dokonanych w 2005 roku na kwotę 35,8 mln zł.

Najwięcej środków zostało wydatkowanych na zadania inwestycyjne.

Podobnie jak w latach ubiegłych najwyższą pomoc, w wysokości 130,1 mln zł, udzielono na zadania z zakresu ochrony atmosfery (45% środków przeznaczonych na zadania inwestycyjne).

Niewiele mniej, bo 111,4 mln zł, wydatkowano na inwestycje z zakresu ochrony wód (39% pomocy na inwestycje). Przedsięwzięcia z tego zakresu należą do głównego kierunku zadań finansowanych z dotacyjnych środków Unii Europejskiej: funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności.

Na zadania z zakresu gospodarki odpadami wyłacono 28,2 mln zł (10% kwoty udzielonej pomocy). Środki Funduszu przeznaczone zostały głównie na zadania związane z wykorzystaniem odpadów przemysłowych i komunalnych oraz na kontynuację prac rekultywacyjnych terenów zdegradowanych po byłych Zakładach Chemicznych „Tarnowskie Góry” w likwidacji.

Zadania w dziedzinie gospodarki wodnej otrzymały pomoc w wysokości 10,4 mln zł (4% pomocy), przeznaczoną przede wszystkim na budowę i modernizację urządzeń ochrony przeciwpowodziowej oraz inwestycje związane z zaopatrzeniem ludności

Tabela 2. Struktura wydatków Funduszu w latach 2003-2005 [w mln zł]

Lp.	Wydatki	2003	2004	2005	Wskaźnik 2005:2004
1.	Dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów	90,1	72,5	53,7	0,74
2.	Pożyczki i kredyty preferencyjne	237,1	207,9	224,4	1,08
3.	Koszty działalności Funduszu	9,4	9,5	9,8	1,03
4.	Inwestycje własne	1,4	0,2	0,3	1,50
5.	Pomoc zagraniczna	1,5	0	0	0
6.	Inne (nagrody za działalność, kapitałowe)	2,3	2,1	3,2	1,52
Razem:		341,8	292,2	291,4	0,99

Tabela 3. Pomoc udzielona na dofinansowanie zadań proekologicznych w 2005 roku [w tys. zł]

Lp.	Kierunek działania	Udzielona pomoc						Ogółem
		Pożyczki	Dotacje	Umorzenia	Inne			
					Dopłaty do oprocent. kredytów	Linie kredytowe	Akcje i udziały	
I.	Inwestycje, w tym:	222 408,5	26 585,2	35 792,6	221,4	1 962,1	0,0	286 969,8
1.	ochrona zasobów wodnych,	95 686,4	4 299,6	21 774,3	35,6	53,1	0,0	121 849,0
1.1.	ochrona wód (OW)	89 653,4	121,8	21 543,9	35,6	53,1		111 407,8
1.2.	gospodarka wodna (GW)	6 033,0	4 177,8	230,4				10 441,2
2.	gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi:	21 799,9	6 252,5		123,9			28 176,3
2.1.	gospodarka odpadami (OZ)	21 491,4	6 252,5		123,9			27 867,8
2.2.	ochrona powierz. ziemi (TP)	308,5						308,5
3.	ochrona powietrza (OA)	104 922,2	9 189,5	14 018,3	61,9	1 909,0		130 100,9
4.	zapobieganie poważnym awariom (NZ)		6 843,6					6 843,6
II.	Działalność pozainwestycyjna:	28,7	26 943,4	0,0				26 972,1
1.	ochrona przyrody i krajobrazu (OP)		10 416,3					10 416,3
2.	edukacja ekologiczna (EE)		3 032,1					3 032,1
3.	zarządzanie środowiskowe	15,5	6 281,5					6 297,0
3.1.	monitoring środowiska (MO)		5 000,0					5 000,0
3.2.	programy, badania naukowe, opracowania (ZS)	15,5	584,5					600,0
3.3.	programy i projekty międzynarodowe (PM)		414,1					414,1
3.4.	wspomaganie systemu kontroli opłat		282,9					282,9
4.	inne, w tym:	13,2	7 213,5					7 226,7
4.1.	profilaktyka zdrowotna dzieci (MN)		6 005,8					6 005,8
4.2.	rolnictwo ekologiczne (RE)	13,2	1 207,7					1 220,9
III.	Nagrody za działalność							2 000,0
	Ogółem (I+II+III)	222 437,2	53 528,6	35 792,6	221,4	1 962,1	0,0	315 941,9

w wodę pitną.

Na zadania związane z zapobieganiem poważnym awariom wydatkowano 6,8 mln zł w formie dotacji.

Na zadania pozainwestycyjne wydatkowano w roku 2005 – 27,0 mln zł (9% udzielonej pomocy).

Główne kierunki wydatków wśród zadań pozainwestycyjnych stanowią: ochrona przyrody (39%), edukacja ekologiczna (11%), badania stanu środowiska prowadzone w ramach regionalnego monitoringu (19%), profilaktyka zdrowotna dzieci (22%) oraz prace naukowo - badawcze, rolnictwo ekologiczne i kontrola systemu opłat.

Z pomocy Funduszu korzystały samorzady i jed-

nostki organizacyjne o charakterze publicznym, przedsiębiorcy – niezależnie od formy własności, a także osoby fizyczne (linie kredytowe). W roku 2005 wydatki Funduszu w ponad 60% dotyczyły jednostek sektora finansów publicznych.

Podział wypłat środków Funduszu w 2005 roku ze względu na kategorie beneficjentów przedstawia się następująco:

- jednostki samorządu terytorialnego – 166,8 mln zł,
- pozostałe podmioty publiczne – 25,9 „
- przedsiębiorcy (prywatni i publiczni) – 105,2 „
- spółdzielnie – 9,1 „
- inne (np. fundacje, stowarzyszenia, kościoły) – 8,9 „
- Razem – 315,9 „

3.3. Formy finansowania

3.3.1. Finansowanie zwrotne

Finansowanie zwrotne stanowi główną formę dofinansowania zadań proekologicznych przez Fundusz.

W 2005 roku wypłaty w formie pożyczek i kredytów z linii kredytowych przekroczyły 224,4 mln zł i były o 16,5 mln zł (o 8%) wyższe niż w 2004 roku, w tym:

- w formie pożyczek wypłacono 222,4 mln zł,
- w ramach linii kredytowych obsługiwanych przez banki ze środków Funduszu wypłacono 2,0 mln zł, głównie na zmianę ogrzewania w lokalach mieszkalnych i usługowych na terenie województwa.

Najwięcej pożyczek wypłacono na inwestycje w ochronie atmosfery oraz na budowę kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków komunalnych. Na zadania takie wypłacono ponad 87% całości udzielonych pożyczek i kredytów udzielanych przez banki w ramach linii kredytowych.

Na współfinansowanie projektów z udziałem Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych wypłacone zostało 60,8 mln zł (27% wydatków). Również w tej kategorii wydatków dominowały projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowane ze środków funduszy przedakcesyjnych – ISPA i SAPARD (tabela 4). Na zadania z zakresu ochrony wód, współfinansowane z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, wypłacono 59,2 mln zł, co stanowi 66% całości wydatków z tego kierunku. W pierwszych latach akcesji zadania te miały największe szanse po-

zyskania bezzwrotnych środków pomocowych Unii Europejskiej.

Większość dofinansowywanych zadań była ujęta w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Oprocentowanie pożyczek udzielanych przez Fundusz w roku 2005 miało charakter preferencyjny w porównaniu do oprocentowania kredytów komercyjnych udzielanych przez banki. Oprocentowanie pożyczek w stosunku rocznym kształtowało się w 2005 roku w przedziale od 1,4% do 3,6%.

Średnie oprocentowanie (średnia ważona) pożyczek udzielonych przez Fundusz w roku 2005 wynosiło 2,65%.

3.3.2. Finansowanie bezzwrotne

Finansowanie bezzwrotne w 2005 roku wyniosło 91,5 mln zł i obejmowało:

- dotacje – 53,5 mln zł,
- dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych (kredyty udzielone przez banki) – 0,2 mln zł,
- umorzenia – 35,8 mln zł,
- nagrody za działalność w ochronie środowiska – 2,0 mln zł.

3.3.2.1. Dotacje i dopłaty do oprocentowania kredytów

W 2005 roku wypłacono dotacje (łącznie z dopłatami do kredytów) w wysokości 53,7 mln zł, o 18,8 mln zł mniej niż w roku 2004 (tabela 5).

Tabela 4. Finansowanie zwrotne [w mln zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2003	2004	2005	Wskaźnik 2005:2004
1.	Ochrona wód (OW)	104,3	81,1	89,7	1,11
1.1.	w tym: Fundusz Spójności i fundusze strukturalne	14,8	33,2	59,2	1,78
2.	Gospodarka wodna (GW)	9,7	14,0	6,0	0,43
2.1.	w tym: Fundusz Spójności i fundusze strukturalne	2,7	6,5	1,3	0,20
3.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (OZ) (TP)	18,5	25,7	21,8	0,85
3.1.	w tym: Fundusz Spójności i fundusze strukturalne		0,2	0,3	1,50
4.	Ochrona powietrza (OA)	101,8	84,0	104,9	1,25
5.	Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii (NZ)	0	0,9	0,0	
6.	Inne	0,4	0,1	0,02	0,20
7.	Linie kredytowe	2,4	2,1	2,0	0,95
	Pożyczki razem	237,1	207,9	224,4	1,08
	w tym: Fundusz Spójności i fundusze strukturalne	17,5	39,9	60,8	1,52

Tabela 5. Dotacje na ochronę środowiska według kierunków [w mln zł]

Lp.	Kierunki finansowania	2003	2004	2005	Wskaźnik 2005:2004
I	Dotacje inwestycyjne – razem	59,8	48,1	26,8	0,56
1.	Ochrona wód	3,2	1,2	0,1	0,08
1.1.	w tym: Fundusz Spójności i fundusze strukturalne	1,0	0	0	
2.	Gospodarka wodna	7,6	1,9	4,2	2,21
3.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	17,8	25,7	6,3	0,25
4.	Ochrona powietrza	25,5	12,8	9,2	0,72
5.	Zapobieganie poważnym awariom	5,6	6,3	6,8	1,08
6.	Inne (dopłaty do oprocentowania kredytów, itp)	0,1	0,2	0,2	1,00
II.	Działania pozainwestycyjne – razem	30,3	24,4	26,9	1,10
1.	Ochrona przyrody i krajobrazu	9,8	5,8	10,4	1,79
2.	Edukacja ekologiczna	3,9	3,6	3,0	0,83
3.	Monitoring środowiska	6,2	5,0	5,0	1,00
4.	Programy, badania, opracowania	1,7	1,9	0,6	0,32
5.	Programy międzynarodowe	0,5	0,6	0,4	0,67
6.	Kontrola wspomagania opłat	0,6	0,2	0,3	1,50
7.	Profilaktyka zdrowotna dzieci	6,9	6,2	6,0	0,97
8.	Rolnictwo ekologiczne	0,7	1,1	1,2	1,09
8.1	w tym: Fundusz Spójności i fundusze strukturalne	0,02	0	0	
	Razem	90,1	72,5	53,7	0,74
	w tym: Fundusz Spójności i fundusze strukturalne	1,0	0	0	

Dotacji inwestycyjnych wypłacono – 26,8 mln zł, a na działalność pozainwestycyjną – 26,9 mln zł.

Niższy poziom wydatków dotacyjnych miał miejsce w odniesieniu do inwestycji, m.in. w zakresie ochrony powietrza, a jedną z przyczyn było zakończenie programu z udziałem środków szwajcarskich oraz ograniczenie zapotrzebowania na dotacje dla zadań, na które można otrzymać dofinansowywanie z funduszy strukturalnych.

Mniej niż w roku ubiegłym wypłacono dotacji na zadania inwestycyjne w ochronie powierzchni ziemi, w tym na rekultywację terenu wraz z unieszkodliwianiem odpadów niebezpiecznych po byłych Zakładach Chemicznych „Tarnowskie Góry”, w związku z wystąpieniem inwestora o przyznanie środków z Funduszu Spójności.

Na działalność pozainwestycyjną wypłacono 26,9 mln zł, w tym: 10,4 mln zł ochronę przyrody i lasów (o 4,6 mln z więcej niż w 2004 roku), 3,0 mln zł na edu-

kcję ekologiczną, 6,3 mln zł na zarządzanie środowiskowe 6,0 mln zł na profilaktykę zdrowotną dzieci.

3.3.2.2. Umorzenia

W roku 2005 umorzono pożyczki w wysokości 35,8 mln zł, o 5,3 mln zł więcej niż w roku 2004. Decyzje o umorzeniu podejmowała Rada Nadzorcza. Podstawowym warunkiem umorzenia części pożyczki było terminowe zakończenie realizacji zadania oraz osiągnięcie określonego umową efektu ekologicznego.

Z wnioskami o częściowe umorzenie pożyczek wystąpiło w 2005 roku 164 wnioskodawców. Rada Nadzorcza rozpatrzyła 172 wnioski, w tym 156 pozytywnie. Wobec 16 wniosków podjęła decyzje o nie umorzeniu pożyczek.

Podpisano 156 umów, umarzając zobowiązania z tytułu zaciągniętych pożyczek na kwotę 35,8 mln zł. Udział umorzeń do wysokości wykorzystanej pożyczki wynosił średnio 33%.

4. Wnioski i umowy o dofinansowanie zadań

4.1. Wnioski o dofinansowanie zadań

W 2005 roku do Biura Funduszu wpłynęły 762 wnioski (o 87 mniej niż w roku 2004) o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć ekologicznych na łączną kwotę 530,6 mln zł.

Z ogólnej liczby zgłoszonych wniosków – 145 (na kwotę 233,5 mln zł) było niekompletnych. Wnioski te do końca roku nie zostały uzupełnione przez wnioskodawców o konieczne informacje i dokumenty przywołane we wzorze wniosku. W tej liczbie znajdują się także wnioski dotyczące zadań niezgodnych z listą zadań priorytetowych i rezygnacje wnioskodawców z dofinansowania.

Po weryfikacji i ocenie merytorycznej oraz formalno-prawnej do rejestru wniosków wpisano 617 wniosków zawierających komplet informacji potrzebnych do ich rozpatrzenia. Łącznie z 48 wnioskami, dla których nie zostały podjęte decyzje w roku 2004, do rozpatrzenia przez organy Funduszu było łącznie 665 wniosków. Wnioskowana kwota pomocy finansowej ogółem wynosiła 351,7 mln zł, w tym na rok 2005 – 219,9 mln zł.

Zarząd i Rada Nadzorcza podjęły decyzję o dofinansowaniu 634 zadań, przeznaczając na ich realizację 303 mln zł.

Nie została zakończona wydaniem decyzji o dofinansowaniu procedura rozpatrywania dla 31 wniosków. Przyczyną niepodjęcia decyzji w sprawie tych wniosków było:

- rezygnacja wnioskodawcy z realizacji zadania w 2005 r. – 12 wniosków,
- skreślenie wniosków – 17 wniosków,
- inny sposób załatwienia wniosku – 2 wnioski.

4.2. Zawarte umowy

W 2005 roku zawarto 994 umowy o dofinansowanie zadań ze środków Funduszu na kwotę ogółem 327,4 mln zł (tabela 6).

Struktura zawartych umów przedstawia się następująco:

- 442 umowy dotacji na kwotę 52,1 mln zł,
- 263 umów pożyczek na kwotę 237,3 mln zł,
- 156 umów umorzenia pożyczek na kwotę 35,8 mln zł,
- 129 umowy w ramach linii kredytowych na kwotę 2,0 mln zł,
- 4 umowy kredytowe z dopłatami Funduszu na kwotę 0,2 mln zł.

W stosunku do 2004 roku zawarto o 165 umów mniej. Kwota wynikająca z zawartych umów jest jednak niewiele niższa niż w roku 2004 (o 19,8 mln zł).

Zobowiązania wynikające z zawartych umów na koniec 2005 roku wynosiły 235,3 mln zł. Zobowiązania te dotyczą wypłat przewidzianych na 2006 rok (100,1 mln zł) oraz w latach następnych i stanowią zabezpieczenie finansowania inwestycji o kilkuletnim cyklu realizacyjnym.

Tabela 6. Liczba i wartość umów zawieranych przez Fundusz

Kierunki finansowania	2003		2004		2005	
	Liczba (szt)	Kwota (mln zł)	Liczba (szt)	Kwota (mln zł)	Liczba (szt)	Kwota (mln zł)
I. Inwestycje – razem	905	300,2	777	323,0	642	297,0
1. Ochrona wód (OW)	142	93,6	129	148,7	126	112,7
2. Gospodarka wodna (GW)	23	8,5	36	14,5	23	10,2
3. Gospodarka odpadami, ochrona powierzchni ziemi (OZ) (TP)	23	46,9	40	51,0	11	20,4
4. Ochrona powietrza (OA)	714	144,0	565	104,3	478	145,9
5. Zapobieganie poważnym awariom (NZ)	3	7,2	7	4,5	4	7,8
II. Pozainwestycyjne – razem	468	31,8	382	24,2	352	30,4
1. Ochrona przyrody i krajobrazu (OP)	55	9,2	37	5,6	27	12,7
2. Edukacja ekologiczna (EE)	140	4,1	123	3,4	117	2,7
3. Monitoring środowiska (MO)	1	6,1	1	4,8	1	5,0
4. Programy, badania, opracowania (NZ)	56	2,4	31	1,4	6	0,9
5. Profilaktyka zdrowotna dzieci (MN)	173	8,0	151	7,1	153	6,6
6. Inne (PM) (RE)	43	2,0	39	1,9	48	2,5
Ogółem umowy (I + II)	1 373	332,0	1 159	347,2	994	327,4

5. Osiągnięte efekty ekologiczne i rzeczowe

5.1. Inwestycje

W roku 2005 zakończono realizację 349 zadań inwestycyjnych współfinansowanych przez Fundusz.

Zakończone zadania dały możliwość uzyskania następujących efektów rzeczowych i ekologicznych:

- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:
 - 2337 Mg/a zanieczyszczeń pyłowych,
 - 175266 Mg/a zanieczyszczeń gazowych, w tym 911 Mg/a SO_2 ,
- oczyszczanie ścieków w 19 nowo wybudowanych bądź zmodernizowanych oczyszczalniach ścieków o przepustowości 5584 m³/d,
- deponowania zgodnie z wymogami ochrony środowiska odpadów na składowiskach o pojemności 1208,7 tys. m³.

5.1.1. Ochrona zasobów wodnych (OW) (GW)

W zakresie ochrony wód zakończono realizację 86 zadań, w tym budowę bądź modernizację 19 oczyszczalni pozwalających na oczyszczenie 5584 m³/dobę ścieków i kolektorów sanitarnych długości 411,13 km, umożliwiających odprowadzenie do oczyszczalni 6857 m³/d ścieków.

Do najważniejszych inwestycji ochrony wód oddanych do eksploatacji w 2005 roku należały:

- rozbudowa i modernizacja oczyszczalni komunalnych w Miasteczku Śląskim (1316 m³/d) i Cieszynie,
- budowa oczyszczalni ścieków dla gmin: Krzanowice (850 m³/d), Wilamowice (798 m³/d), Wręczyca Wielka (600 m³/d), Popów (550 m³/d), Lipie (500 m³/d), Mstów (320 m³/d), Kruszyna (250 m³/d),
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminach: Bojszowy (27,9 km), Mstów (24,3 km), Brenna (24,1 km), Żywiec (23,6 km), Łękawica (16,2 km), Wilamowice (14,7 km), Miedźna (14,5 km), Bielsko-Biała (12,8 km), Koszęcin (12,6 km), Orzesze (12,2 km), Kozy (10 km).

W zakresie gospodarki wodnej zakończono realizację 20 zadań, których wynikiem jest:

- wybudowanie 50,7 km sieci wodociągowej, m.in. w gminach: Żywiec (23,2 km), Węgierska Górka (12 km), Porąbka (2,1 km), Kuźnia Raciborska (1,8 km),
- modernizacja zbiornika małej retencji Zakrzew w Kłobucku (pojemność 188,0 tys. m³),
- modernizacja zapory czołowej zbiornika wodnego w Goczałkowicach,
- wymiana sieci azbestowo-cementowej w gminie Bestwina,

- odbudowa obwałowań rzeki Wisły (gm. Bestwina i Bieruń) na długości 2,1 km.

5.1.2. Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi (OZ) (TP)

Do eksploatacji przekazano 18 inwestycji, w tym:

- budowę i rozbudowę składowisk odpadów komunalnych w gminach Sosnowiec (pojemność 390 tys. m³), Dąbrowa Górnicza (poj. 275 tys. m³), Katowice (poj. 220 tys. m³), Zawiercie (poj. 204 tys. m³), Żywiec (poj. 118 tys. m³),
- linie do segregacji odpadów komunalnych w Chorzowie (o wydajności 48 tys. Mg/a), Dąbrowie Górniczej (o wydajności 40,4 tys. Mg/a), w Zawierciu (o wydajności 950 Mg/a),
- linię do przerobu odpadów powęglowych o wydajności 1 mln Mg/a skały płonnej – CTL „Haldex” w Sosnowcu,
- linie do odzysku olejów odpadowych o wydajności 550 Mg/a – „Starol” Chorzów,
- unieszkodliwienie ok. 65 tys. m³ odpadów niebezpiecznych i rekultywacja zdegradowanego terenu na powierzchni 2,45 ha po byłych Zakładach Chemicznych „Tarnowskie Góry”,
- zagospodarowanie przyrodnicze terenu zwałowiska odpadów powęglowych w Siemianowicach Śląskich (o powierzchni 3,8 ha).

Zakończone zadania pozwoliły także na usunięcie i unieszkodliwienie 3132 Mg odpadów niebezpiecznych, w tym zawierających azbest oraz przeterminowanych środków ochrony roślin i skażonego gruntu.

5.1.3. Ochrona powietrza

W roku 2005 zakończono realizację 221 zadań z ochrony atmosfery, które stworzyły możliwość zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery o:

- 2 343 Mg/a zanieczyszczeń pyłowych,
- 175 121 Mg/a zanieczyszczeń gazowych, z tego:
 - 915 Mg/a SO_2 ,
 - 1 212 Mg/a CO,
 - 172 663 Mg/a CO_2 ,
 - 283 kg/a b- α -p.

Do najważniejszych zadań przekazanych do eksploatacji w 2005 roku należą:

- inwestycje realizowane w ramach lokalnych programów dla obniżenia niskiej emisji w zasobach mieszkaniowych w gminie Bieruń (zmniejszenie pyłu – 161,4 Mg/a, SO_2 – 35,1 Mg/a), Goczałkowice Zdrój (pył – 257,6 Mg/a, SO_2 – 48,3 Mg/a), Imielin (pył – 10 Mg/a, SO_2 – 4,9 Mg/a), Piekary Śląskie

(pył – 50,5 Mg/a, SO₂ – 27,5 Mg/a), Wyry (pył – 14,8 Mg/a, SO₂ – 5,1 Mg/a) oraz Sławków (pył – 5,7 Mg/a, SO₂ – 3,1 Mg/a),

- modernizacja odpylania bloku nr 5 w Elektrowni „Rybnik” (pył – 797,6 Mg/a) oraz elektrofiltru nr 2 w Koksowni „Przyjaźń” w Dąbrowie Górniczej (pył – 102,0 Mg/a), instalacja odpylania hali walcowni na terenie Zakładu Produkcyjnego „MetalCo” w Świętochłowicach-Lipinach (pył – 4,5 Mg/a), instalacji odpylania spalin Kotła Borsig nr 3 – Wydział 5 ZEC „Wieczorek” i instalacji odpylania w Ciepłowni Mysłowice – Wydział 3 ZEC należących do Z.E.C. Katowice S.A. (pył – 125,1 Mg/a).
- modernizacja kotła WR-25 nr 3 w Ciepłowni Gliwice należącej do P.E.C. Gliwice (pył – 299,2 Mg/a, SO₂ – 144,2 Mg/a), modernizacja kotła parowego OCG-64 na terenie Elektrociepłowni Moszczenica w Jastrzębiu Zdroju należącej do S.E.J. Jastrzębie Zdrój (pył – 5,2 Mg/a, SO₂ – 26 Mg/a).
- modernizacja i rozbudowa systemu ciepłego Rudy Śląskiej (pył – 0,6 Mg/a, SO₂ – 4,5 Mg/a), Tychów (pył – 0,1 Mg/a, SO₂ – 10,3 Mg/a),
- zakup dla komunikacji miejskiej 16 autobusów wyposażonych w zespoły napędowe spełniające normę EURO-3 i zmniejszające zanieczyszczenia pyłowo - gazowe do atmosfery dla miast: Cieszyn, Katowice, Sosnowiec, Tychy i Zawiercie.

Kontynuowana była przez gminy na terenie województwa akcja zmiany sposobu ogrzewania w obiektach oświatowych i służby zdrowia, co przyczyniło się lokalnie do obniżenia „niskiej emisji”.

5.1.4. Zapobieganie i likwidacja poważnych awarii i ich skutków (NZ)

Zrealizowano 4 zadania związane z zapobieganiem wystąpienia poważnych awarii, w wyniku których zakupiono sprzęt i wyposażenie pożarnicze do przeciwdziałania i usuwania skutków powodzi, katastrof drogowych i zagrożeń środowiska dla jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej i Państwowej Straży Pożarnej województwa śląskiego i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, w tym 18 samochodów ratowniczo-gaśniczych i do likwidacji skutków poważnych awarii.

5.2. Działania pozainwestycyjne

W wyniku zakończenia realizacji 316 zadań pozainwestycyjnych z udziałem środków Funduszu uzyskano następujące ważniejsze efekty rzeczowe i ekologiczne, z których najważniejsze wymieniono poniżej.

5.2.1 Ochrona przyrody i krajobrazu (OP)

Usuwanie skutków szkód w środowisku przyrodniczym:

- usunięto wywroty i złomy w drzewostanie w ilości 214066 m³ spowodowane wichurą 19.11.2004 r. na terenie nadleśnictw: Bielsko-Biała, Brynek, Herby, Jeleśnia, Katowice, Kobiór, Koszęcin, Lubliniec, Rybnik, Rudy Raciborskie, Siewierz, Ujsoły, Wisła i Węgierska Górka.

Ochrona lasów, zalesianie i zadrzewianie:

- przebudowano drzewostan na powierzchni 4,91 ha, wysadzono 33120 szt. drzew a 9,56 ha objęto pielęgnacją i ochroną upraw w Lesie Sanatoryjnym w Rajczy,
- w ramach akcji „Posadź swoje drzewko” posadzono 40321 szt. sadzonek drzew i krzewów w 357 obiektach (przedszkolach, ośrodkach zdrowia, organizacjach społecznych, straży pożarnych),
- wysadzono 4564 szt. drzew, krzewów i bylin, w parkach w Zawierciu, Reptach i Bielsku-Białej. Kształtowanie regionalnego systemu obszarów chronionych:

- wykonane zostały cięcia i zabiegi pielęgnacyjne 639 drzew, przeprowadzono wycinkę drzew chorych w ilości 753 szt w parkach zabytkowych w Żywcu, Reptach, Jaworzu, Górkach Wielkich, Starej Wsi, Bielsku-Białej, Rajczy, Pogórze, Tarnowskich Górach, Chorzowie, Reptach,
- na terenie województwa śląskiego wykonano prace pielęgnacyjne na 130 drzewach pomnikowych,
- w Żywieckim Parku Krajobrazowym w Soli i Kamieszniczy przeprowadzono rewitalizację źródeł solankowych i mineralnych,
- na terenie WPKiW w Chorzowie kontynuowane były działania chroniące przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkiem.

Ochrona gatunkowa zwierząt i roślin:

- objęto ochroną wilczomleczka pstrego na terenie Nadleśnictwa Siewierz,
- dokarmiano żubry w rezerwacie przyrody Żubrowisko w Pszczynie – zakupiono 104,7 tony karmy dla utrzymania żubrów,

Ochrona przyrody:

- utworzono ścieżki dydaktyczne, w których zamontowano 1945 tablic dydaktyczno-informacyjnych, wykonano obiekty towarzyszące oraz wydano przewodniki i foldery informacyjne na terenie gminy Starcza, Węgierska Górka, Radziechowy-Wieprz, Gierałtowice, Paniówki, Siemianowice Śląskie oraz na terenie Nadleśnictwa Rybnik i Miejskiego Ogrodu Botanicznego w Zabrze.

5.2.2. Edukacja Ekologiczna (EE)

W ramach podnoszenia świadomości ekologicznej w regionie:

- doposażono w aparaturę i urządzenia laboratoria związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną na wyższych uczelniach: Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, Uniwersytecie Śląskim, Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Śląskiej Wyższej Szkole Zarządzania w Katowicach,
- zakupiono pomoce dydaktyczne służące realizacji zadań edukacyjnych dla ośrodków edukacji ekologicznej w parkach krajobrazowych, w Chełmie Śląskim i Nadleśnictwie Katowice,
- zorganizowano 41 konferencji, sympozjów, szkoleń, w których wzięło udział ok. 1000 uczestników; wydano 1885 egz. materiałów pokonferencyjnych,
- przeprowadzono eliminacje: centralne, wojewódzkie, regionalne i szkolne Olimpiady Wiedzy Ekologicznej, wojewódzkie Olimpiady Ochrony Środowiska, okręgowe i szkolne Olimpiady Biologicznej oraz finał wojewódzki Olimpiady Młodych Producentów Rolnych,
- zorganizowano warsztaty ekologiczne w ośrodkach edukacji ekologicznej, w których wzięło udział 1350 dzieci i młodzieży,
- wyemitowano 166 audycji radiowych, 31 programów telewizyjnych z cyklu „Bliżej natury”, 4 programy telewizyjne „EKOLAND” oraz wydano 784 kolumny druku w prasie dokonano aktualizacji (160 stron) internetowego serwisu ekologicznego w ramach promocji ochrony środowiska w mediach,
- zakupiono 17000 egz. książek, poradników, informatorów, albumów i biuletynów o tematyce ekologicznej,
- wydano 128000 egz. plakatów, ulotek informacyjnych, folderów, przewodników, broszur,
- zaprenumerowano dla 563 szkół „Aurę”, dla 365 szkół „Przyrodę Górnego Śląska”, a dla 1829 szkół „Zieloną Ligę”, dla 1829 szkół „EKOświat” oraz dla 659 szkół „Przyrodę Polską”,
- zorganizowano wystawy pokonkursowe, zloty ekologiczne, Tydzień Ziemi i akcje „Sprzątanie Świata”, festiwal piosenki ekologicznej.

5.2.3 Profilaktyka zdrowotna dzieci (MN)

Profilaktyką zdrowotną objęte zostały dzieci z obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska.

Z wyjazdów zdrowotnych realizowanych w trakcie roku szkolnego na tzw. „zielone szkoły” skorzystało 28044 dzieci. W okresie wakacji i ferii zimowych wyjechało 20104 dzieci.

W ramach profilaktyki specjalistycznej z wyjazdów skorzystało 2734 dzieci, w aspekcie walki z ołowicą badaniami objęto 4192 dzieci.

5.2.4. Zarządzanie środowiskiem w regionie (ZS) (MO) (PM)

W zakresie zarządzania środowiskowego realizowane były badania stanu środowiska, prace naukowo-badawcze, programy, ekspertyzy i projekty międzynarodowe.

Zadania były realizowane w celu wspomagania działalności władz regionalnych i lokalnych w instrumenty zarządzania środowiskiem.

Wykonano opracowanie dotyczące metody programowania i modelowania systemów wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenach nieprzemysłowych w województwie śląskim. Dofinansowano opracowanie na temat systemu prognoz jakości powietrza w strefach i aglomeracjach województwa śląskiego.

Prowadzono badania stanu środowiska w regionalnym systemie monitoringu środowiska w zakresie:

- podsystemu monitoringu powietrza, w tym w sieci automatycznych stacji pracujących w systemie alertowo-ostrzegawczym,
- monitoringu wód powierzchniowych, wód podziemnych,
- gleb oraz hałasu.

Na bieżąco był analizowany i dokumentowany stan środowiska, określane były przyczyny i trendy zmian jakości wszystkich komponentów środowiska, oceniana była skuteczność podejmowanych działań ochronnych.

Wyniki tych prac są przedstawiane i upowszechniane w rocznych raportach nt. stanu środowiska w województwie śląskim.

5.2.5. Rolnictwo ekologiczne (RE)

Na powierzchni 13710 ha gleb o podwyższonej kwasowości wysiano 40950 ton wapna nawozowego w gminach: Markłowice, Pawonków, Kornowac, Tworóg, Zbroślawice, Żarnowiec, Bieruń, Tychy, Niegowa, Chełm Śląski, Bojszowy, Jaworze, Kłobuck, Kruszyna, Pilica, Krzepice, Szczekociny, Mykanów, Koziegłowy, Koszęcin, Czerwionka-Leszczyny, Czechowice-Dziedzice, Wyry, Godów, Ciasna, Gorzyce, Irządze, Panki, Kłomnice, Bestwina, Suszec, Bytom, Strumień, Pawłowice, Wielowieś.

6. Kontrola realizacji zawartych umów

W roku 2005 przeprowadzono kontrolę 325 umów (169 umów pożyczek, 108 umów dotacji, 39 umów umorzeń, 2 umowy konsorcjum).

Umowy te dotyczyły realizacji 214 zadań, w tym:

- 108 zadań z ochrony powietrza,
- 7 zadań z ochrony ziemi,
- 54 zadań z ochrony wód,

- 18 zadań z gospodarki wodnej,
- 27 zadań pozainwestycyjnych związanych z edukacją ekologiczną, profilaktyką zdrowotną dzieci i ochroną przyrody.

Oprócz kontroli prowadzonych w terenie, analizowano dokumenty rozliczeniowe przed uruchomieniami kolejnych rat dotacji i pożyczek oraz po zakończeniu inwestycji.